Numurs maksà 6 kap.

Zihņa

Wisu semju proletareeschi saweenojatees!

Kreewijas soz.-dem. strahdneeku partija.

№ 4. Sozialdemokratisks deenas laikraksts. Peterpilî, peektdeen, 10. (24.) martâ 1917. g.

Monarkija kritusi! Lai dsihwo satwersmes sapulze!

Lai dsihwo demokratiska republika!

Latwija un Kreewija.

Kad eepreekſch rewoluzijas deenam labdreſ mineja blakus ſawas abus wahrdus, tad pirmâ labrtâ tai nolukhâ, uſſwert ſawu orientazîju pret Kreewiju jeb paſteiſaki pret kreewu waldibu t. i. nehl weenu leetu reiſi uſſwehrt ſomu beigaligu uſtizibu un wihleſtibu Kreewijas zaram un wina reſchimam. Un pat ja pehdejâ laikâ emigrazija atrada jaunu peeklabjigaku formulu: brihwa Latwijâ brihwâ Kreewijâ, tad ari tant wahrdinſch „brihwa“ ſpehleja ne pirmo lomu, jo tam, kas pa lara laiku ſawu azu preekſchâ redſeja tikai ahrejo eenaidneeku un noleedſa eekſchejo rewoluzionaro zihnu, wahrds brihwa pee Kreewijas wareja iſklauſtees, tikai kà glihts peedehklis, kuram wareja fantaſtiſki tizet, bet par kuru pahrleezibas nebija.

Schinî laikmetâ Kreewijas un Latwijas ſaweenojumam bija wiſpirms negatiwa noſihme: uſſwehrt ſawu eenaidu pret wahzeem wiſpirms eekſchejeem wahzeem, Baltijas feodaleem, bet tad un wehl ja leelaka mehrâ pret ahrejo wahzeetibu. Gribeja uſſwehrt, zik beigaliga buhtu nelaime, ja Latwiju atſaſkirtu no Kreewijas; nelaime, kuras nowehrſchanai netaupija ſawu tautas dehlu dſihwibas, tos aizinot wisbihſtamakajâ frontê, ſewiſchkos ſtrehlneeku bataljonos. Nebija tautibas, neiſnemot paſchu kreewu progreſwo datu, kas nebrihnetos par tahdu dihwainu parahdibu un, kam beeſchaki gadijees buht ſchinî labrebribâ, tam neweenu reiſ ween bijis jadſird iſbrihnejuſchâ balſî jautajums, zaur ko gan iſſkaidrojams tahds dihwains fakts.

Sapratama jau gan ta dabiſkâ wehleſchanâs, kaut latwju tauta netiktu ſaſkaldita 2 kungu ſtarpâ; ſapratama wina pat preekſch ta, kas nekahdâ ſinâ nav nazionaliſts, jau weenkahrſchi tadehl, ka tahda ſaſkaldiſchana buhtu kulturas ſoehku ſaſkaldiſchana un tad iſzelſ nemitigu ſchowinifmu. Kairam, kaut gan aiſ daſchadeem eemeſleem, te wareetu buht weenigi wehleſchanas, kaut nenotiktu ſadaliſchana; wiſſlihtakajâ gadijumâ wareja to iſteikt ar wezo parunu: debeſîs waj ellê, kad tikai pulkâ. Bet nebija ſaprotama ſajuhſmiba, ar kahdu ſauza jauno latwju paaudſi ſtahtees ſtrehlneeku bataljonos — wihri, kà Goldmans, Kempels u. z. Wiſaugſtaki, jeb gandrihſ Wiſaugſtaki apſtiprinati ſtrehlneeku bataljonu organiſozijas komitejas wihri.

Weenam otram buhs wehl atminê ſlawenâ „walſts domneeka J. Goldmana“ wehſtule „Krievs un goda peenahkums“, kur laſam ſchahdu teeſcham zinifma ſinâ nepeerebſetu teikumu: „ja tagad par latweeſcheem tahlu jo tahlu ſkan wiſlabakà ſlawa, ta pat tur, kur agrak preekſch latweeſcheem bija nama durwis zeeti ſlehgtas, jau ſirſchu durwis wakâ wehrtas, un daſchs labs pateizotees tam jau eenem wiſai nodroſchinatu ſtahwokli dſihwê — tad naw jauſmirſt, ka pee wiſa ta ir ſawi nopelni ari latwju (t. i. ſtrehlneeku bataljonu) waronibai, kura peerahdita karſtâs zihnâs, zik daſcham warbuht pat uſ muhſchu par kropli topot“. Waj atraſtu wehl telpas ſchahds teikums jel kuras zitas tautibas preſê? Eedomajatees tikai: weena otra pihlara nodroſchinatibai — topleetas tauteeſchu dahrgàs aſtnis! Zik daudſ wehl to „daſchu labo“, kas ſaſneeguſchi ſcho wiſai nodroſchinato ſtahwokli, labi neſinu. „Walſtsdomneeks Goldmans“ teeſcham bijis ſaſneedſis negaiditus augſtumus: gihmetnu drukaſchanu ſchurnalos, goda parahdibas latw. pulkos, kà galw. komendantam, waru zaur aiſrunam noſodit un apſchehlot Казнить и миловать) u. t. Lai tikai neſuſtu tai ſchi latweeſchu eezeenitu birokratu un generalu aprindas, Goldmans un wina Zentralkomiteja pat ſkati runat neuſdroſchinajàs... Pagahja daſchas deenas pehz rewoluzijas, kamehr noſkaidrojàs galigi, kahda tad un buhs ta jaunà waldiba un waj tik tomehr negreeſchas atpakaļ agrakee draugi un labwehli.. Un tagad.. runà, ka taſpats Goldmans gatawojot projektu par latweeſchu republiku.

Ja, teeſcham tagad ir laiks galigi iſteikties: par to, ko mehs wehlamees, ja mehs tagad ſakams Latwija un Kreewija. Un wains nedſ no birokrateem, nedſ no generaleem neatkaras latw. tautas paſchnoteikſchanas teeſibas, bet no paſchas latwju tautas. Un tadehl muuls buhs atklahti jaſteizas, kahdas tad ir muhſu domas ſchai jautajumâ. Atſihſtmees atklahti, ka muhs nekad nebaidija un newareja baidit draudoſcha Latwijas atdaliſchana no toreiſejàs, tas ir patwaldigàs Kreewijas. Kahds ari nebuhtu Wahzijas reſchims, tur tomehr bij un ir ſawa daka politiſkas brihwibas un ſaimneeziſkà attihſtiba tur tiktahku ka ikkura nopeetna ſozialdemokrata ſirds ahtraki eepukſtas, eedomajotees tureenes galigàs zihnas eeſpehjamàs iſredſes. (Un naw ſchaubu, ka daſchs labs no muhſu leelajeem patrioteem ſawos ſirds dibenos domaja ari ſchai wirſeenâ.) Preekſch proletariata weenalga, ſem Wahzijas ehrgka waj ſem Kreewijas ſzeptera, winam weenadi tuweem jabuht ſchkiras beedreem Kreewijâ kà Wahzijâ, jo pehdejà zihna zeſch uſ ſozialiſmu — winam kà weenâ, tà otrâ weetâ tikai wehl preekſchâ.

Bet ne agrak, ne tagad, kad latweeſchu proletariats kopâ ar kreewu beedreem lehjis aſinis preekſch demokratiſkàs brihwibas un wehl ar weeru tàs iſleet preekſch galigàs uſwaras, winam naw ne maſakà eemela ilgotees pehz ſchkirſchanàs. Mehs tizam no wiſas ſirds, ka muhſu demokratiſajam brihwibam, ari zitahk tàs ſihmejas ſpezieli uſ muhſu malodu, no Kreewijas demokratijas breeſmas nedraud. Un mums kreewu ſchkiras beedri ir beſ runas daudſkahrt tuwaki, nekà paſchu tautas brahļi.

Man jau kahdreiſ gadijàs zitâ weetâ proteſtet pret latweeſchu kreſâ nazionaliſta iſteikumu: „Wiſai gruhti atraſt realu eemeſlu, kura dehl ſtrahdneeku intereſês buhtu bijis uſſtahtees pret peeſpeeſtu nekreewu ſtrahdneeku pahrkreewinaſchanu“ Es toreiſ taiſnî atbildeju, ka mehs nemetiſim wiſ ozis apkahrt pee ſaweem birgeliſteem „tautas brahļeem“, bet gan pee ſaweem zitautibu „ſchkiras beedreem“. Kahda zita eeruna ſchinî ſinâ bija kahda „Bernes korespondenta“, kas gribeja eeſtahſtit, ka kreewu ſ.-d. ſtr. partijas eewehrojamakais teoretiks W. Lenins ari ſtahwot par latw. aſimilaziju. Tas nu ir ihſti zinifks pahrmetums. Taiſni Lenins bija tas, kas peerahdija ſtaidri un gaiſchi (Nr 4 un 6 1914 g. ſchurn „Proſweeſchtſchenije), ka paſchnoteikſchanàs teeſiba noſihmê teeſchi teeſibu uſ atdaliſchanos par patſtahwigu walſti un ka to tà ſaprotis ari Markſs, ſihmejotees uſ ireem. Lenins to polemikâ peerahdija, ſihmedamees uſ Poliju, it kà paregodams taiſni to, ko tik neilgi wehlak iſkuſtinaja pate wehſture. Bet ſchi teeſiba weenadi peeder ari ukrainieem (maſkreeweem), latweeſcheem u. t. t.

Zits jautajums, waj latweeſchu tauta pate wehlas ſcho teeſibu iſleetot. Mehs no ſtrahdneeku ſchkiras puſes domajam, ka tas muhſu burſchuaſijai naw praktiſki eeſtizams, jo paſtahwot leelo walſtu militariſmam tahda maſa walſts weenîba war buht tikai ſaehles leetina kaiminu rokâs, pee kam pate patſtahwiba aprij pahrak leelu budſchetu. Bet zita leeta, ja no Kreewijas eeſahkuſchos pahrgrofibu gala iznahkums buhtu wiſas Eiropas apweenotà demokratija. Tad jautajums kluhtu pawiſam zitads

Bet, ja Latwijas patſtahwiba bija pahrak

Eenaida negaiſs.

Eenaida negaiſs pahri mums krahjos,
Tumſibas ſpehli muhs ſpaida un mahz —
Kauà pret naidneeku beedri nu ſtahjas,
Zihnai wehl gala wis neparedſ ſkats;
Tomehr mehs pazeſtim lepni un brihwi
Karogu zihnâ par ſtrahdneeku dſihwi.
Sem wina tautas lai ſalaſas karâ,
Labakas pajaules, brihwibas karâ!

Uſ aſins kauju, uſ taiſnibas kauju
Uſ preekſchu trauz darba kauſchu daudſ
(atkahrtot).

Mirſt muhſu deenâs wehl ſtrahdneeki badâ,
Beedri, waj ilgak mums kluſu gan zeest?
Neſpeks muhs zenſonu brihwajos ſkatus
Nahwe un breeſmas wiſs atpakaļ greeſt;
Neſudìs krituſchee brihwibas karâ,
Muhſcham tee dſihwos, kaut ſmiltis tos klahs —
To muhſu uſwaras dſeeſma wiſtraujâ
Miljoneem brihwoteem paſludinàs.
Uſ aſins kauju . . .

Recbas mums troonu, karaku troni,
Tautu mehs mahjam, kaut waſchas to ſchnaudſ;
Un tautas eſnim lazees troni
Ari pehz warmahku aſnim jauz!

Atmaſa breeſmiga wiſeem, kas laudis
Neewà un leekehſchu ſlinkumâ puhſt;
Nahwi un atmaſku zari drihſ baudìs —
Uſwaras brihdis jau tuwu mums dſirſt!

Uſ aſins kauju, uſ taiſnibas kauju . . .
Uſ preekſchu trauz darba kauſchu daudſ'.

Zariſms un pagaidwaldiba.

Wakardeenas numurâ nodrukats pagaidwaldibas rihkojums: eeweetot Nikolaju un wina otru puſi Zarskoje Selas pili ſem karaſpehka apſardſibas. Jau labu laiku, ſahkot gandrihſ jau ar ſchî gada pirmajâ deenam, zara dſihwe ſahk peenemt ſawadu, neſaprotamu gaitu. Wairak nedàs no weetas winſch nenem nekahdas dalibas galwenâ armijas ſchtaba darbibà — winſch meerigi dſihwo Peterpilî waj Zarskoje Selâ. Bet tikllihdſ to ſ hkàs pirmàs rewoluzijas deenas, Nikolajs ſteigſchus dodas uſ frontî Un pilnigi ſaprotams: ne te, kur ir tauta ir kara pehks neeteredſ wezo waldibu, wina weeta, bet weenigi tur, kur wehl walda wezà dſelſs dſizplina, kur wehl eeſpehjams komandet par pelekſchinieku puhli. Steigſchus teek ſaſtatiti wairaki pulki no frontes uſ Peterburgu, lai peeſpeeſtu ſazehlušchos tautu un armiju pardotees zara warai. Bet wiſas ſchîs karaſpehka nodaļas beſ ſchahwena peeweenojàs rewoluzionarai tautai. Tad Nikolajs iſteetoja beidſamo lihdſeklî: winſch pats ar ſeemeſfrontes komandeeri ſtipru karaſpehka nodaļu pawadîbà dewàs uſ ſchejeeni, lai glabbtu kas glabbjams. Bet winſch paſpehja nokluht tikai lihdſ Pleſkawai Te winſch pirmo reiſ „atraſte“, jo pirmajâs deenâs neweens neſinoja, ne kur peemiht pats Nikolajs, ne wina ministri. Pleſkawà winſch pehdejo reiſi parahdjàs kà zars, kura deenas lai gan jau ſkaititas, bet kurſch tomehr wehl turpina „waldit“. Sawa galma ministra un ſeemeſfrontes komandieera klahtbuhtnê winſch Pleſkawà peenehma pagaidwaldibas komiſarus, kuri no eikti eſot praſijuſchi zara atteiſchanos no trona. Kahdas ir bijuſchas ſchîs ſarunas — mehs neſinam bet ſekas bija tik tàs, ka brihſumà parahdijàs klajà Nikolaja manifests par atteiſchanos no trona.

Un atkal neſapreſchana, atkal kautkas tahds, kas leek domat, ka ne wiſs pee mums ir kahrtibà Leeta ta, ka ſcho manifeſtu paſinoja ne komandetee W. Domes lozekli, ne pagaidwaldiba, pat ne zara wezee ministri, bet kahds no Baltijas flotes admirameem. Kà wareja ſchîs manifeſts nokluht iſ Pleſkawas uſ Helſingforſu, kà di ſlehpti ſakari ir bijuſchi Nikolajam ar daſchadeem wezàs waras preekſchſtahwjeem Kas lai galwo mums par to, ka leelakà daļa no tagadejeem „rewoluzionareem“ generaleem ſem ſarkanàs maſas neſlehpj wiſuſtizigako Nikolaja ſulainu gihmjus? Kur ir garantijas, ka liberalà un konſtitucionalà burſchuaſija kopâ ar wezàs kahrtibas maſak ſakompromiteteem preekſchſtahwjeem nepin wolgus Kreewijas brihwibai? Mums teikts, ka mehs pahrtrihſlejam, ka mehs murgojam. Bet kamdehl tad naw nekahdas ſkaidribas kamdehl wiſas ſarunas ſtarp wezo un jauno waldibu wehl lihdſ ſchim laikam ſlehptas ſem neſinaſchanas ſegas; kamdehl paleek ſawàs weetàs gandrihſ wiſi wezàs kahrtibas eerehdni; kamdehl Nikolajs un wina gimenes lozekli wehl brihwibà un brauka kà jau daſchdeen augſti wihri, no weenas walſts malas uſ otru un nekaunas pat wehl kà p. peem. Nikolajs, pat pehz ſawas atteiſchanàs dſihwot galmenâ armijas mitekli un ſpehlet ofizialas personas lomu.

Wiſos kaktos tſchum un muſch no wezàs kahrtibas intrigu dſinejeem. Un pagaidwaldiba neſper ne ſoli, lai norobſchotos no ſcheem tumſchajeem elementeem, lai winus atbrunotu, padaritu nekaitigus Pagaidwaldiba ir ar meeru uſ to ſkarbako iſrekkinatees ar eenaidneekeem pa kreſi, bet pret melnajeem ta iſturas ar leelako ſaudſibu. Jauni laiki, bet dſeeſma wezà: krauklis krauklim azîs nekaahbj jeb roka roku maſgà

Tikai tagad leekas, ir pagaidwaldiba ſahk baſchitees par melnà lebgera darbibu. Noſemts ir arreſtet bijuſcho zaru Nikolaju teek iſſludinata amneſtija, paſludinatas daſchas brihwibas. Aizmirſtot, Mitukows un komp naw drſchi ari par ſawu ahdu. Draudzeeſmas liberaleem wadoneem un ſaiſ breeſmas winus ſpeſch rihkotees energiſki, noteiktak, ſekot teem loſungeem, kahdus dod rewoluzionarais proletariats. Schîs burſchuju rewoluzionarims, ſaprotams, nenahk no ſirds, — tas ir peeſpeeſts rewoluzionarims. Bet labs tas pats. Ar weneem waj pret wineem, bet rewoluzijai jauſwar!

Lai dsihwo rewoluzija un zihņa par sozialismu!

droscha doma, lihdſ kurai pazeltees neusdroschinajàs neweens latw. birgeliſkàs paſaules gars waj garinſch, tad pehdejâ laikâ wiſai moderna ſkuwuſſ praſſba pehz autonomijas. Stahſta, ka Nikolaja II. pehdejo deenu laikâ pat latw. deputazija greſuſees pee bij. miniſtru preſideuta Golizina ſchaî ſinâ, pee kam Golizinam paſcham bijis jauſwed uſ ſcho domu, tik nobijuſchees bijuſchi paſchi deputati. Zukolè demokratiſkâs aprindâs pat gatawa autonomijas projekts, kurâ aiſkarts pat jautajums par patſtahwigàm ſinonzem un karaſpehku.*) Tà ka, ſamehram, brihwà autonomija ſchinî projektâ noſtahdita atkaribâ no toreiſejàs Walſts Domes, tad atgadijàs Wahzijas Frankfurtes parlamenta projekts par republiku ar — keiſaru waj erzherzogu preekſchgalâ.

Wiſſtipraka eeruna par labu autonomijai Kreewijas ſaſtahwâ ir ſtipri weikaliſka: tà ka Latwija kultureli tagad attihſtitaka, nekà Kreewija, tad winai iſdewigaki peederet pee Kreewijas (tà ſakot maſleet iſmantot Kreewiju), bet reiſê atkal buht autonomiſki atrobeſchotai no Kreewijas, lai nezeeſtu Latwijas kultura no Kreewijas nekulturas. Proletariats newar eelaiſtees uſ ſchohdu komerzielu rehkinu kurſch preekſch wina naw ſpehkâ. Un tad, buhtu jau naiwi, zaur autonomijas ſeenu aiſturet attihſtibas tendenzes. Somija ar ſaweem iſnehmuma apſtahkleem dabiſkâ un geografiſkâ ſinâ, te newar buht par peemehru. Tà tad pret autonomiju, kà atdaliſchanàs ſeenu, Latwijas proletariats iſteizas uſ ſtingrako: winam wajaga taiſni zeeſchakas apweenoſchanàs ar Kreewijas ſchkiras beedreem.

Bet tas, kas ir progreſiws ſchinî praſſbâ, ir ſaſneedſams zaur autonomiju, kà noteiktu paſchwaldibas demokratiſeſchanu, un ſchinî ſinâ mehs aikal waram zitet dokumentu, pehdejo leelineeku ſoz.-demokratu lehmumu (1913 g.): „wajadſiga plaſcha apgabala-autonomija un pilnigi demokratiſka weetejà paſchwaldiba, pee kam paſchwaldgo un autonomo apgabalu robeſchas noteiz paſchi weetejee eedſihwotaji pehz ſaimneezibas un dſihwes apſtahkleem, pehz eedſihwotaju ſaſtahwa u. t. t.“ Jeb walodas ſinâ: „pilnigas wiſu nazīju un walodu lihdſtieſibas bez uſpeeſtas walſts walodas, nodroſchinot eedſihwotajeem ſkolas ar weetejo mahzibas walodu un eeweetojot konſtituzijâ pamatlikuma pantu, kas ikkuru weenas nazijas priwilegiju paſludina par ſpehkâ neeſoſchu un aiſleedſ kuru katru tautiſkas minoritates (maſakuma) teeſibu aiſſkarſchanu.“

Tà mehs eedomajamees, kà agrak, tà tagad, Latwiju un Kreewiju pilnigi demokratiſkâ kahrtibâ, ja attihſtibai wehl ari nebuhtu lemts muhs tuhlin pabrweſt apweenotâ Wiſeiropas demokratiſkâ republikâ.

§

Kas mums jadara?

Katru deenu peenahk jaunas ſinas par rewoluzijas iſplatiſchanos pa wiſàm Kreewijas malam. Tumſchee ſpehki, kuri Romanowu wadibâ bij eenehmuſchi wiſas atbildigàs un noteizoſchàs weetas waliſt teek iſſiti no poſizijam. Reakzijas ſaudetàs poſizijas jaeenem un janoſtiprina mums.

Formeli jauno kahrtibu jau ir aiſſinuſchas wiſas Kreewijas pilſehtas, pat Odeſa ar ſawu „ſlaweno“ Pelikanu preekſchgalâ. Bet ar to nepeeteek.

No daudſàm pilſehtam eenahk ſinas, ka tur ir nodibinajuſchàs ſtrahdneeku un ſaldatu deputatu padomes, ka ir areſteti weàs waras preekſchſtahwji lihdſ ar ſemako policiju un ſchandarmeem, un ka tur ir jau reformeta armija uſ rewoluzionareem pamateem. Turpreti ir wehl daudſ pilſehtu, kur, pehz eenahkuſchajàm ſinam, jaunà waldiba ir gan atſlahti atſihta, bet gandrihſ wiſa weetejàs pahrwaldibas organiſazija paleek pa wezam.

Pee treſchàs kategorijas waretu peeſkaitit tàs pilſehtas, kur, pehz awiſchu ſinam, lihdſâs ar wezo pahrwaldibu ir organiſejuſchees un darbojas ari ſabeedriſkee ſpehki.

Tas pats ſakams ari par armiju. Ari tur waram nowehrot rewoluzionaràs kuſtibas daſchadas pakahpes. Ir laba teeſa kara ſpehka nodaku, kur rewoluzionarâ zelâ ir iſweſta pilniga pahrbuhwe, pilniga demokratiſazija, tà kà ſaſts dakas jau, ſinamâ mehrâ, waram uſſkatit par tautas miliziju. Ir ari tahdas armijas dakas, kur jaunà kahrtiba ir aiſihta tikai wahrda pehz, bet wiſa eekſchejà uſbuhwe un atteezibas ir paliekuſchas wezàs. Ir ari Armijâ pahrejas pakahpes ſtarp ſcheem abeem eſtremeem: ir tahdas armijas dakas, kur eekſchejàs atteezibàs ir eeguhta ſinama brihwiba, ſalihdſinot ar agrako reſchimu, bet kur ſchis agrakais reſchims tomehr wehl naw pilnigi reformets.

Kas noteek wiſâ plaſchajâ Kreewijâ uſ laukeem, ſahdſchàs, par to lihdſ ſchim ir tikai koti nepilnigas un neſaidras ſinas. Zik no ſchim ſinam noprotams, tad rewoluzionarà kuſtiba tur norſnojàs daudſ lehnaki un neweenadaki, nekà pilſehtas.

Tahds pats neſkaidrs un nenoteikts ſtahwoklis ir tanî armijas dakâ, kas atrodas uſ frontes.

Beſ ſchaubam, rewoluzija ir eeguwuſſ leelas un neapſtrihdamas ſekmes.

Bet lihdſ ar to jaatſihſt, ka eeguhti panahkumi naw nebuht pilnigi nodroſchinati un noſtiprinati.

Reakzija ir nolaiduſſ eerotſchus un atkahpuſees, lai nogaiditu iſdewigu momentu un tad greeſtu ſawus ſchkehpjus atkal pret tautu un pret tautas brihwibu.

Tapehz tautas uſdewums wiſnelaudſigakâ kahrtâ ſpeeſt ahrâ wezàs kahrtibas preekſchſtahwjus no wiſàm poſizijam, kuras tee wehl lihdſ ſchim ir paturejuſchi un noſtiprinàt ſchis poſizijas tautas rokâs.

Wiſur, kur wehl tas naw notizis, wezas waras preekſchſtahwji jaatzek no weetam un janodibina jauna pahrwaldiba, kurai jaatbalſtas uſ plaſcheem demokratiſkeem tautas ſlahneem. Wiſur, kur tik eeſpehjams, jaorganiſè ſtrahdneeku un ſaldatu deputatu padomes. Wiſur wezà polizija jaatzek un jaatbruno un winas weetâ janodibina tautas milizija, kurai jabuht ſabeedriſko eeſtahſchu pahrſinâ. Tik tad kad wiſâ Kreewijâ, wiſàs leelakàs fabrikàs un zentros leelakâ dakâ pagaſtu un draudſchu, buhs organiſeti demokratijas ſpehki un iſnihzinata wezà wara, tikai tad mehs wareſim teikt, ka eſam ſawas poſizijas noſtiprinajuſchi.

Bet ari tad, ka wiſs tas buhs panahkts mehs wehl newareſim teikt, ka jaunai kahrtibai wairs nekahdas breeſmas nedraud.

Muhſu eenaidneeks wehl ir ſtiprs un wilkigs. Paſaudejis zihņu atklahtâ kaujâ walſts zentrâ, galwas pilſehtâ, winſch ir atkaupees un paſlehpees. Kluſibâ winſch gatawojas, winſch trin ſawu dunzi, lai pee pirmàs iſdewibas to eedurtu tautai muguriâ.

Daudſi wezàs kahrtibas kalpi tagad greeſch kaſchoku uſ otru puſi. Wini iſleekas par rewoluzijas peekritejeem, zenſchas eeguht tautas uſtizibu un eenemt noteizoſchas weetas, lai kluſibâ gatawotu kontrrewoluziju. Wini zenſchas eeſpeeſtees ſabeedriſkas organiſazijàs, eenemt weetas milizijâ, zenſchas atnemt eerotſchus ſtrahdneekeem un ſaldateem. Sawu darbu wini ſtrahdà kluſam un nemanami.

Demokratijas uſdewums ſtingri ſekot wiſeem darbineekeem, kuri tikai tagad parahdas uſ ſkatuwes, kuru pahrleeziba naw pahrbaudita jau pirms rewoluzijas. Nolaidiba un beſruhpiba mums war ſagatawot negaiditus un nepatikkamus pahſteigumus. Mums janowehrſch tas, ka mums kahdreiſ nenahk uſbrukums reiſâ no frontes un no muguras puſes.

Muhſu eenaidneeki iſleetos wiſus lihdſekkus, lai eeguhtu atpakal paſaudeto waru.

Mums jaiſleeto wiſi ſpehki, lai tas nenotiktu.

Kas mums jadara?

Katru deenu peenahk jaunas ſinas par rewoluzijas iſplatiſchanos pa wiſàm Kreewijas malam. Tumſchee ſpehki, kuri Romanowu wadibâ bij eenehmuſchi wiſas atbildigàs un noteizoſchàs weetas waliſt teek iſſiti no poſizijam. Reakzijas ſaudetàs poſizijas jaeenem un janoſtiprina mums.

Formeli jauno kahrtibu jau ir aiſſinuſchas wiſas Kreewijas pilſehtas, pat Odeſa ar ſawu „ſlaweno“ Pelikanu preekſchgalâ. Bet ar to nepeeteek.

No daudſàm pilſehtam eenahk ſinas, ka tur ir nodibinajuſchàs ſtrahdneeku un ſaldatu deputatu padomes, ka ir areſteti wezàs waras preekſchſtahwji lihdſ ar ſemako policiju un ſchandarmeem, un ka tur ir jau reformeta armija uſ rewoluzionareem pamateem. Turpreti ir wehl daudſ pilſehtu, kur, pehz eenahkuſchajàm ſinam, jaunà waldiba ir gan atſlahti atſihta, bet gandrihſ wiſa weetejàs pahrwaldibas organiſazija paleek pa wezam.

Pee treſchàs kategorijas waretu peeſkaitit tàs pilſehtas, kur, pehz awiſchu ſinam, lihdſâs ar wezo pahrwaldibu ir organiſejuſchees un darbojas ari ſabeedriſkee ſpehki.

Tas pats ſakams ari par armiju. Ari tur waram nowehrot rewoluzionaràs kuſtibas daſchadas pakahpes. Ir laba teeſa kara ſpehka nodaku, kur rewoluzionarâ zelâ ir iſweſta pilniga pahrbuhwe, pilniga demokratiſazija, tà kà ſaſts dakas jau, ſinamâ mehrâ, waram uſſkatit par tautas miliziju. Ir ari tahdas armijas dakas, kur jaunà kahrtiba ir aiſihta tikai wahrda pehz, bet wiſa eekſchejà uſbuhwe un atteezibas ir paliekuſchas wezàs. Ir ari Armijâ pahrejas pakahpes ſtarp ſcheem abeem eſtremeem: ir tahdas armijas dakas, kur eekſchejàs atteezibàs ir eeguhta ſinama brihwiba, ſalihdſinot ar agrako reſchimu, bet kur ſchis agrakais reſchims tomehr wehl naw pilnigi reformets.

Kas noteek wiſâ plaſchajâ Kreewijâ uſ laukeem, ſahdſchàs, par to lihdſ ſchim ir tikai koti nepilnigas un neſaidras ſinas. Zik no ſchim ſinam noprotams, tad rewoluzionarà kuſtiba tur norſnojàs daudſ lehnaki un neweenadaki, nekà pilſehtas.

Tahds pats neſkaidrs un nenoteikts ſtahwoklis ir tanî armijas dakâ, kas atrodas uſ frontes.

*) Kà ſinams, Latwija no Polijas atſchkiras, pehz kahda ſokotaja iteikuma, zaur to, ka armijai ir ſaws karaſpehks — beſ walſts patnahwibas, kamehr pehdejai ir wajas patſtahwiba — beſ karaſpehka

Gatawojatees uſ ſatwerſmes ſapulzi.

Sawâ pirmajâ manifeſtâ pagaidu waldiba, ſtarp ziteem ſolijumeem, dod ari ſolijumu ſaſaukt ſatwerſmes ſapulzi. Saſaukſchanas laiks naw wehl noteikts, bet ja pagaidu waldiba keras beſ wilziniaſchanàs pee ſapulzes preekſchdarbeem tad 2—3 mehneſchos ir eeſpehjams ſapulzi ſaſaukt. Schis laiks naw ilgs un talab lihdſ ar organiſazijas darbeem jau tagad jaſahk gatawotees uſ ſatwerſmes ſapulzes wehleſchanam un jaapſpreeſch un janoſkaidro tàs praſſbas, kuras ſtrahdneeku ſchkiras delegateem ſatwerſmes ſapulzê tad buhs jauſſtahda un jaaiſſtahw.

Wiſpirmais un wiſſwarigakais jautajums, kurſch ſapulzei buhs jaiſſchkir pirms wina jahrees uſ tahkſteem jautajumeem, buhs jautajums par nahkoſcho Kreewijas walſts kahrtibu: monarkija, waj republika?

Kà groſiſees apſtahkli lihdſ ſatwerſmes ſapulzes ſanahkſchanai, to, protams, newar paredſet, bet ja peenem, ka ſchee apſtahkli daudſmaſ lihdſinoſees tagadejeem, tad war puslihdſ droſchi paregot, ka monarkijas peekritejeem ſatwerſmes ſapulzê wairakuma nebuhs. Par daudſ ſpilgti Romanowi wiſpahr un Nikolajs Romanows ſewiſchki ir demonſtrejuſchi ſawu iſwirtibu ahrkahrteju mukkibu un beſmehra nizinaſchanu un eenaidu pret tautu. Lai pamekle wehſturneeki wehl otru tahdu Raſputinu. Zilweks kurſch wairaikahrt ſaukts pee atbildibas teeſas zelà par nepareeſas leezibas doſchanu un par ſirgu ſahdſibu paleek uſ tigeem gadeem par ihſto Kreewijas patwaldneeku, atzek un eezek miniſtrus, atlaiſch un ſaſauz likumdeweju eeſtahdes, iſdala ordenus un augſtakos walſts amatus u. t. t. Nikolajs, wina ſeewa un wiſas galma aprindas ir pilnigi ſcha iſwirtuſchà zilweka warâ.

Kad Walſts Domê ſahk Raſputinam uſbruk, Nikolajs uſſtahda noteikumu, ka nahkoſchà ſeſija tiks ſaſaukta tik tanî gadijumâ, ja winam buhs garantijas, ka „ſwehto“ wezi laidìs meerâ. Tahkſt eet ſchinî wirſeenâ gandrihſ naw eeſpehjams. Monarkiſtiſkais prinzips te ir iſſmelts lihdſ paſcham dibenam.

Monarkijas atjaunoſchana ar Nikolaju Romanowu preekſchgalâ naw eeſpehjama. (7. martâ, kà ſinams, ir publizets pagaidu waldibas ukaſs par Nikolaja Romanowa areſtu). Ari ſtarp ziteem wezàs dinaſtijas preekſchſtahwjeem naw neweenas daudſmaſ ſpilgtakas un popularakas perſonas, kura waretu pate par ſewi atweeglot monarkiſtu propogandu.

Wiſdrihſak ſagaidams, ka monarkijas peekriteji mehginàs atraſt trona kandidatu ſtarp wezajàm kreewu muiſchneeku zimenem, no kuràm, pehz apgalwojuma, daſchas ſkaita ſawu iſtelſchanos waj no paſcha Rurika (pirmà kreewu knaſa). Bet ari ſchi kombinazija monarkijas peekritejeem ſewiſchki labas iſredſes neſola. Satwerſmes ſapulzê balſu wairums buks ſemneekeem un gruhti tizams, ka ſemneeku delegati gribès ſehdinat uſ trona kahdu no kreewu muiſchneeku zimenem. Tapat maſ tizams, ka kahds no burſchuaſijas trona kandidateem waretu ſajuhſminat ſatwerſmes ſapulzi uſ monarkijas atjaunoſchanu.

Jautajumâ par nahkamo walſts kahrtibu uſ tahdu wihſi republikanu iſredſes naw beſ zeribas. Nepeezeeſchami wajadſigs tikai eepreekſch iſſtrahdat ari wehleſchanu likuma projektu, kà eewehlams republikas preſidents. Daka no burſchuaſijas delegateem ſatwerſmes ſapulzê prinzipâ laikam peekritis republikas nodibinaſchanai, bet mehginas iſdabut zaur ſatwerſmes ſapulzê tahdu wehleſchanu likumu, kurſch preſidenta eewehleſchanu nodroſchina burſchuaſijai un muiſchneezibai.

Tahkſt ſatwerſmes ſapulzei buhs janoteiz ari likumdeweju eeſtahſchu eekahrta un jaiſſtrahdà jauns wehleſchanu likums. Demokratijas preekſchſtahwjeem te buhs zihņa ar burſchuaſijas un muiſchneezibas preekſchſtahwjeem jautajumâ par weenpalatas waj diwpalatas ſiſtemu. Jautajumam leela nozihme. Atſtahjot lihdſſchinejo diwpalatu ſiſtemu: walſts domi un walſts padomi, burſchuaſija pratis otrâ palatâ arween ſew nodroſchinat wairakumu un tahdâ kahrtâ trauzet Walſts Domes darbibu. Ka otra palata arween ir konſerwatiwa waj pat reakzionara to redſam wiſàs walſtìs, kur ir diwas palatas. Tadehk mums ſatwerſmes ſapulzê ſtingri jauſtur praſſba, ka buhtu tikai weena palata, kurâ deputati eewehlami uſ wiſpahreju, teeſchu un ſlehgtu wehleſchanu pamata.

Pee wiſu mineto jautajumu iſtirſaſchanas mums jakeras jau tuhlin, lai gaidamas wehleſchanàs mehs buhtu par teem jau pilnigi ſkaidribâ.

Karſch un rewoluzija.

Kaut lehni, tomehr neatlaidigi, rewoluzija lauſchas uſ preekſchu. Demokratija zek ari ſawu ſarkano zihņas karogu prowinzê. Daudſ weeglak tas tagad iſdarams, kad nogreeſta reakzijas galwa. Birokratiſko eeſtahſchu kapituleſchana prowinzê noteek beſ pretoſchanàs, beſ kaujas. Proletariata peenahkums ſcheit zelt wezàs ehkas weetâ jaunu. Rewoluzija turpinas, un ta ir galwenà kihla, kura runà par labu proletariata zenteeneem—iſkarot demokratiſku republiku. Bet ir ſawa robeſcha, pee kuras jaapſtahjas. Un ta ir fronte. Wiſſ zariſkàs waldibas eezeltee generali ka Kihnas muhris apehno to tautas datu, kura atrodas uſ frontes, tranſchejàs. Wini atſihſt rewoluziju tikai formeli aiſmugurê, bet ne ſewim padotâ armijâ. Ka tas tà, par to leezina generala Alekſejewa telegrama, zaur kuru tas paſino Pagaidu Waldibai, ka winſch leek preekſchâ ſodit ar nahwi wiſus tos rewoluzionaros ſpehkus, kuri iſeet uſ frontes demokratiſazìju. Tautas rewoluzionaree ſpehki pret ſcho faktu nedrihkſt kluſet. Saldatu un Str. padomei japeeſpeeſch Pagaidu Waldiba ſchahdas reakzijas paleekas nogahdat pee malas. Tas jadara nekawejoſchi, lai rewoluzija aiſleegtu wiſas lihdſ ſchim wehl neaiſſneegtàs nomales. Katram Kreewijas pilſonim jaſin kas noteek wina rehwijâ. Rewoluzija tikai toreiſ buhs ſtipra, ja winâ nems dalibu wiſſ rewoluzionaree tautas ſpehki. Frontei peeder ne maſak brihwibu kà aiſmugurai. Armijas demokratiſazija ſcheit nedrihkſt tikt apzirptas. Loti nepareiſi, un janoſchehlo par to uſſaukumu, kuru ir paraſtijuſſ Saldatu un Strahdneeku deputatu Iſpildu komiſija, ka pirmee diwi iſlaiſtee prikaſi (pawehles) (kas ſaldatu peelihdſina brihwam pilſonim) atteezas tikai uſ Peterpils garniſonu. Jinahk, ka brihwibai ir wehl Kreewija ſawas teritorelas robeſchas. Un tas paraſtits no rewoluzionarà proletariata un armijas preekſchſtahwjeem. Par ſchahdu armijas daliſchanu priwilegetos un wergos, kur no weenas puſes ſaldatu peelihdſina brihwam pilſonim un no otras puſes, kur preekſch pahrejeem ſolas tikai ko nebuht dot — ir nepareiſi un noſeedſigi. Proletariats ſcheit nedrihkſt apelet, winam japroteſtè. Armijas demokratijai jabuht wiſpahrejai. Tikai toreiſ, ja fronte apſinaſees ſewi par brihwas tautas armiju, rewoluzijas uſwara buhs garanteta. Wiſſ ſpehki japeeleek ſcheit proletariatam un rewoluzionarai armijai lai ſchkehrſchki, kas zelas daſchadu zariſma deenderu perſonâs, tiktu pee laika atzelti. Tàpat katra diwdabiba, jeb armijas daliſchana „ahſchos“ un „awìs“ naw peelaiſchama. Jaeewehro, ka rewoluzijas karogs tikai zaur fronti war wieleelako ſpeedeenu darit uſ Wahzijas, Auſtrijas un zitu zentralo imperiju apſpeeſtajàm maſam. Bet pahrneſt rewoluzijas labpu ſem kara ſaules zentralo imperiju iſkaltuſchajàs maſàs, ir atkal tikai tàs paſchas rewoluzijas tahloka turpinaſchana. Kreewijas rewoluzija newar apmeerinatees ar ſaweem nazionalajeem rahmjeem, — winai jaeet daudſ tahlak. Tikai wiſu nazīju demokratiſazija, un ſchauro ſchkiru waldibu atzelſchana no waras, kuras zaur ſaweem imperialiſma zenteeneem praſa miljoneem kara upuru — garantès muhs rewoluzijas eekarojumus. Bet ja karſch turpinas, ja fronte neteek, demokratiſeta, ja trihskrahſainàs flogas weetâ tur nezelas ſarkancis karogs, tad brihwiba apehdìs netaiſni upuri, boda dumpji un wiſpahrigs kulturas ſabrukums par kuru waldis imperialiſma karaki. Bet mums ir jatiz rewoluzijai — proletariata un rewoluzionaràs armijas ſpehki nedrihkſt atſlahbt. Reiſ imperialiſms radtja karu, karſch — rewoluziju, tad ſtrahdneeku ſchkirai preekſch kara atzelſchanas naw zita ſchkehpa ka tikai pehdigais. Ja reakzija ir eeintereſeta par frontes nodaliſchanu no rewoluzijas, tad ſtrahdneeku ſchkira taiſni otradi, jo zaur pehdejo fronte, ka brihwas tautas armija, neapkalpos un neatbalſtis imperialo karu, bet gan Kreewijas demokratiſko republiku. Beigu beigas proletariatam war buht tikai weena zenſchanàs: rewoluzija japadara par ſtarptautiſku, kas atzels karu.

Soms.

Abſolutiſma pihlari.

Zik ſtipras wehl wezàs waldibas peekriteju un un bijuſchà zara ſatrapu poſizijas, to peerahda ta atklahtà, nizinoſchi-ziniſkà forma, kahdâ tee uſſtahjàs pret elementarakàm rewoluzionaràs tautas praſſbam. Ja wehl weens, otrs gubernators ſawâ nowadâ tautas preekſchâ iſſaka kahdas ſka ſtas fraſes par tautas uſwaru, pee tam padodamees jaunai waldibai un winas rihkojumeem, tad ſche redſama wismaſ ahreenes maina, kaut ari ſaturs paleek tas pats wezais un rewoluzijas augtus weetejee eedſihwotaji no ſawa gubernatora kunga ahirak neſagaidts, kà paſchi iſwedot weeteju rewoluziju un ſcho „kungu“ atbrunojot. Bet ir wehl weetas, kur wezee zara kalpi neatſihſt par wajadſigu mainit pat ſawu ahreeni. Rakſturiga ſchajâ ſinâ ir generala Alekſejewa telegrafiſka pawehle no 3. marta ſch. g., kurâ redſam ſchahdus monarkiſtiſkà abſolutiſma ſtila ſeedus:

„Tahdâ kahrtâ redſams, kà ſahk iſ Petrogradas parahditees tihri rewoluzionari iſlaiſtas bandas (шайки) kuras zenſchas atbrunot uſ dſelſzeleem ſchandarmus un, ſaprotams, turpmakâ gaitâ zentiees ſagrahbt ſawàs rokàs waru, kà uſ dſelſzeleem, ta armijas aiſmugurê, un, droſchi ween, mehginàs eekluht ari paſcha armijâ. Wajaga kertees pee wiſeneregiſkaleem lihdſekleem, eekahpinot uſraudſibu wiſàs meſglu ſtazijàs aiſmugurê, turet ſchajàs ſtazijàs garniſonus, ſaſtahdinus no droſchàm karaſpehka nodakam ſem ſtingru ofizeeru komandas. Lihdſ ko kaut kur parahdas tamlihdſigas ſiltiwas delegazijas (runa eet par 50 zilw. delegaziju, kura darbojuſees Jaunàs Waldibas wahrdâ; pehdejà zaur Walſts Domes preeſchſehdetaju paſinojuſſ ka wina tahdas neeſot ſuhtijuſſ), tàs wajadſetu iſſlihdinat, bet puhletees ſargat un pehz eeſpehjas turpat uſ weetas noturet kara lauka teeſas, kuru lehmumi tuhlin iſpildami.“

Stils un forma tee paſchi wezee, kahdi tika leetoti bijuſchàs „labàs deenas“. Un naw ko ſchaubitees, ka zeenijamais generalis kalpotu waldibai tik pat uſzihtigi un ſirſnigi, kà wezai, ja ween ſchi waldiba nebuhtu ſawa nedroſchà ſtahwokla dehk, no wina pakalpojumeem atteiktees, un ja pats galwenais, teeſcham atraſtos tik „droſchas“ kara ſpeka nodalas, kahdas wehletos Alekſejews: Wina kaujas beedru Ruſſka un Radko-Dmitrijewa puhles noſlehgt frontî rewoluzijas propagandai, laſtajeem jau paſihſtamas.

Laikraſtu apſkats.

Ari melnee ſahk apſweikt rewoluziju. Pirmâ weetâ minams „Dſimt. Wehſta.“ Pirmâ kahrtâ, ſinams, wajadſiga „pilniga meeriba“. Sawas uſſkatus uſ tagadejo taktiku winſch iſteek ſchahdos wahrdos:

„Weens no wiſnepareiſakeem un bihſtamakeem apſtahkleem tagadejà brihdî buhtu paraugu meileſchana 1905. gada kuſtibâ. Scho kuſtibu nemaſ negribas ſaukt par rewoluziju, zik ta bija neorganiſeta un beſ kahda plana. Ta bija drihſak no japanu kara laika apſtahkleem iſſamiſuma nowaditàs tautas ſahpju ſolis, kad moku lauſits zilweks daſchkahrt iſſteen lauſâ no ſawas dusas weetas, melnâ nakti un wehtrâ, pats neſinadams kurp, — nekà apſiniga un pahrlikta ſazelſchanàs. Schìs 1905. gada kuſtibas galwenà eeſihme bija teroro. Ta bija patapinajuſſ no leelàs frantſchu rewoluzijas paſaju launako ihpaſchibu — jakobinu teroru, kurſch paſchus jakobinus drihſ ween noweda pee gahſchanas un iſnihzinaſchanas.“

Sabeedriſkà dſihwe.

Amneſtija.

Kreewu awiſe „Djen“ eeweetojuſſ plaſchu paſkaidrojumu par to, kahdi ihſti „noſeedſneeki“ teek amneſteti. Pehz mineta paſkaidrojuma redſams, ka amneſtets teek wiſpirms wiſs, kas teeſati ſakorâ ar deewa ſaimoſchanu, ſektants, baſnizas noteikumu pahrkahpſchanu, ſkheem diſziplinas pahrkahpumeem, par ſaimneez ſkeem ſtreikeem, ſabarſmem ar policiju uſ ſaimneezìſkàs un politiſkàs darbibas pamateem un beidſot teek amneſteti wiſſ politiſkee, ſahkot ar ſkheem zenſuras pahrkahpejeem un agitatoreem un beidſot paſtahwoſchàs kahrtibas eenaidneekeem, kas gahjojuſchi zihņâ ar eeratſcheem rokàs. Azimredſot neteek atſwabinati, neſkaitot paraſtos kriminalos noſeedſneekus: ſogkus, laupitajus, dedſinataju u. t. t., ari daſchas kategorijas no ſaldateem, kurus beidſamâ laikâ teeſaja katorgâ, ſewiſchki leelâ ſkaitâ.

Beedrus strahdneekus sozial-demokratus usaizina eestahtees partijâ.

Wajadsiga 2 beedru eeteikschana. Peeteiktees war Rajona Birojâ Петр. ст. Лахтинская № 22, кв. 32.

Un gaischi nepahrprotomi pateikts, ka amnestija neatteezas ne uz weenu no teem, kas apwainots un teesats par speegoschanu, walsts nodewibu un t. t.

Ja jau nu teescham wezâ walsts wara bubtu ijusi idealâ wara, tad tad jau nu daudz newaretu eebilst. Bet mehs tatschu sinam ka wezâs Kreewijas teesu eestahdes nebija nebubt pate pilniba, drihsak gan otradi. Zik naw tahdu prozesu, kur galweno lomu spehlejis gadijums, teesneschu jautrais waj skabbais gara stahwoklis, daschadas kluhdas, slepenpolizijas metode pee „atsitschanas" isspeeschanas, usprikschana un daudz zitas wezâ reschima „labâs" ihpaschibas. Mums sts isslehdz is amnestijas „speegus un tehwijas nodewejus", bet waj tad teescham pagaidwaldiba ir bijusi tik akla, tik nejuhtiga ka wina nesin, kâ tika teesati schee militarisma schausmu upuri. Zik netika pakahrti waj noschauti poku un ebreju par scho paschu tehwijas nodewibu un speegoschanu, pee kam schee „noseedsneeki" nebija wainigi ne par naga melnumu. Muhsu wezo teesu, ihpaschi kara un lauku kara teesu praktika prata atnemt dsihwibu katram, kursch zeita winu nagos. Winas neschehloja ne weenu, ja tikai bija, kas rahda uz nelaimigo, ka winsch, luhk speegs un nodewejs. Waj tur prasta taisnibu, waj likumibu? Waj tur skatijâs uz sirdsapsinu, waj uz to, ka zilweks ko nosihmê? Swehrskais nazionalisms kleedsa: nost ar wahzeescheem, nost ar speegeem un nodewejeem! Un wajadseja atrost schos „grehka ahsschus", lai tas maksatu, ko matzadams. Un pirmâ kahrtâ, saprotams, klupa ragos ebrejeem un poleem, kuri jau no laika gala tika usskatiti par Kreewijas eenaidneekeem un gataweem buntawneekeem. Rezultatâ tuhkstoschi un atkal tuhkstoschi karatawas, bes gala daudz nahwes spreedumu, tad apschehloschana un nahwes soda pahrmainischana pret muhscha katorgu. Muhschigi starp tschetram seenam, muhschigi schwadsinat kahju un roku dzelschus—tahdu likteni sagahdaja swehrâ trihsweeniba: karsch zarisms un nazionalisms—tuhkstoscheem newainigeem kludim.

Ne masak tragisks ir noteesato saldatu liktens. Kâ wisur, tâ ari te leelu lomu spehlê gadijums. Mehneschus, pat gadus saldats pawada kasormâs waj tranchejâs. Dabiski rodas wehleschanâs aisbraukt uz sawu dsimt ni, apzeemot peederigos, ar teem sarakstities, atwaditees, warbuht pat beidsamo reisi. Winsch sehschas mizeena un noseegums ir padarits. Winsch ir pahrkahpis disciplinu behdsis no pozijam. Winu aptura, arestê, loti beeschi p t tad, kad winsch izzeemojees, atgreeschas atpakal preekschejâs pozijas pee sawa pulka. Bet Kreewijas teesas nepasist zilweku juhtu, winas aukstas, kâ akmens. Winam wajaga par katru zenu teesat un noteesat. Un luhk, schos naiwos zilwezinus, kas gribejuschi tikai apzeemot sawus peederigos, t esa, kâ teelakos noseedsneekus, loti beeschi pat kâ tehwijas nodewejus. Ar wineem pilna ir katorga, pilnas arestantu rotas un zeetumi.

Is zeetumeem atswabinatee politiskee un ziti eeslodsiti ir wisu schausmu dsihwes leezineeki. Zilweki, kas neka launa naw domajuschi ne darijuschi, kas pat, jasaka, sawu stahwokli nesaprot; waj atkal zilweki, kas nekad naw gribejuschi karot ais religioseem politikeem waj wispahr sawas dsihwibas sargaschanas eemesleem. Tahds ir tagadejo zeetumneku wairakums, tahdus laudis amnestijas manifests dehwê par tehwijas nodewejeem un isslehdz is brihwo pilsonu dsimtas. Pagaidu waldiba grib staigot wezos pehdâs, grib pakkt ustziga swehrâ nazionalisma un militarisma elkeem. Un ta ir ta pati waldiba, kas usstahjas pret wezas eekahrtas aizstahwju sodischanu ar nahwi. Wineem schehlsnaiu Golizinu, Suchomlinowu un zitus trefajus wihrus, bet wini nezek ne auksu kad katorga smok un nobeidsas weens pehz otra tuhkstoschi newainigi zilweki.

Tur wini weenaloschi. Naw ko ust aukstees, jo tee tatschu katordsneeki, strahdneeki un semneeki, bet ne generali, ne augsti dsimuschee muischneeki un burschuji.

Tâ ari kojâs pagaidwaldiba. Mehs to neworam atsiht — mehs prasam wezo prozesu zaurskatischanu, mehs prasam noteesato saldatu un matrosch atswabinaschanu. Mehs prasam kara isbeigschanu un wisdrihsako Satwersmes Sapulzes sasaukschanu!

Kâ „wini" gatawojâs uz rewoluziju.

(Pehz konserwatiwo awischu sinam).

Tikai tagad nahk klajâ daschi interesanti skhkumi par to, kâ wezâs waldiba gatawojâs zihnitees pret draudoscho rewoluziju.

Jau tuhlit pehz 1. now 1916. g. „ochrankas" preekschneeks gen. Globatschews tika natiš issauts pee poliz. departamenta preekschneeka, kur winam nopraksja, waj winsch warot galwot par to, ka Domes atlaischana neizsaukschot leelus nemeerus. Globatschews atbildeja, ka nekahdi leeli notikumi naw sagaidami tuhlit bet ka gandrihs wisâs leelâs fabrikas strahdneeki gatawojotees uz 9. janw. demonstrazijam. Ari schandarmerijas gen. Wolkows apstiprinaja, ka strahdneeki energiski rihkojotees uz 9. janw. Pehz „ochrankas" domam, weenigais lihdzeklis, kâ waretu aizstahwet schahdu matu demonstraziju—bija—prowozet winas uz preekschlaiku usstahschanos un tad nemeerus ahtri un energiski apspeest.

Daschas deenas pehz Domes atlaischanas pee Petrogr. gubernatora tika noturets wisu oprinku poliziju preekschstahwju sapulze tadehl ka „ochranka" bij dabujusi sinat, ka Petrogradas strahdneeku streika gadijumâ, teem peeweenosotees wisu apkahrtejo sawada strahdneeki, it ihpaschi Kolpinas un Ischoras strahdneeki. Sche ari tika isstrâdâta wesela sistema prowokazijas lihdzeklu kâ dezorganizet strahdneeku masas.

Nakti uz 7. janw., uz Protopopowa pawehli, notika gradonatschalnika dzihwokli sapulzê, kurâ peedalijâs Petrogr. gradonatschalniks—Balks, „ochrankas" preekschneeks—Globatschews, gubernas schandarmerijas preekschneeks—Gorlenko, schandarmerijas gen.—Wolkows un wisi Peterpils polizijas meistari. Apspreeschanâs wilkâs no plkst. 9 wakarâ lihdz plkst. 4 no rihta Schini sapulzê kahds no schandarm. generaleem pirmais isteiza domas, ka nez' waj uz armiju warêschot palaistees tâ, kâ agrak. Kahds no poliz. depart. eerehdneem nolasija dokumentu, kurâ bija aizrahdits, ka rewoluz. propaganda esot jau apnehmusi daschus pulkus un ka gruhti zerot ka saldati tâpat kâ 9. janw. 1905 g., schausschot uz tautu.—Ko tad mums darit? eesleedzâs Globatschews—mest pee malas eerotschus un eet mineem lihdz?!

Par scho preekschmetu ilgi spreeda un nahza pee slehdzeena, pehz eespehjas negreestees pee armijas, bet stikt ar polizistu rotam ween.

11. janw. tika daliti starp poliz. rotam loschmeteji is Oranienbaumas, kurus eeweetoja uz jumteem un behnineem pa tâm eelam, kur gaidija ejam demonstratus. Idalot loschmetejus schandarmi nebij eeprehjuschi, ka gandrihs neweens no polizisteem neprot ar teem rihkotees un, ja schini laika brahtu notiku chas demostrazijas, tee ik nereis neisschautu. Bet 12. janw. pagahja meerigi un ochranka dabuja sinas, ka rewoluzionara kustiba atlikta lihdz W. Domes sasaukschanai, uz kuru laiku tika nolemts samahzit polizistus schaut uz loschmetejeem. Gorodowojeem apsolija, kâ saldateem kaujas deenâs paleelinatu algu, pee kam schi paleelinaschana bija apsolita pa 60—100 rbl. deenâ! Reisâ ar pilsehtas poliziju rihkojâs ari gubernators ar sweem strasch meem. Ussaukums fabrikam Mikukowa wahrdâ bija bes schaubam drukats ochrankê. Strahdneeki neklausija usaizinajumam uz 14. febr. un streikoja tikai neleelâ skaitâ.

Kad 23. febr. plkst. 1 eesahkâs streiks daschâs Wiborgas rajona fabrikas un eesahkâs daschu pahrtikas weikalu isslschana, no ochrankas uz makaru sasauza wisu poliziju. Starp polizijmeistareem un pristaweem bija leela domu starpiba. Daschi no teem atsazjâs suhtit polizistus uz namu jumteem, ja waldiba nesuhta kara pulkus palihgâ. Kad 24. febr. pa galwenajâm eelam parahdijâs tuhkstoscheem kauschu ar sarkaneem karogeem un winu starpâ nowehroja daudz saldatu, tad ochranka sahka sajust, ka leeta nopeetna un ka uz saldateem newar paļautees. Nojausdami, ka pirmais schahweens no polizijas puses war nowest pee launâm sekam, polizija prasija, lai gradonatschalnika pahrgehrb wisus polizistus saldatu schinelos. Uz g. n. Habalowa pawehli plkst. 3 naktî uz kasarmem noweda saldatu schinelus un zepures. Tahdu pat maskaradi isdarija strasch niki un aprinka polizija, tadehl ari uz eelam nerodseja neweena gorodowoja. Wisi bija tikai „saldati" un schee tad ari eesahka pirmo slaktinu pee pilsehtas domes.

Naktî ochranka dabuja sinas, ka no Kolpines nahkot apm. 8000 strahd. Tas tika sinots isprawnikam un tika noslehpti polizisti ar loschmetejeem pa zelmalam. Bet saburtme nenotika, jo strahdneeki dabuja to laikus sinat un aisgahja pa zitu zeku.

Tikai daka Protopopowa polizijas pilika lihdz galam ustizigi, bet par to ar wisai leelu energiju. Pahrejee polizisti sadijâs, isklihda un nosteigâs. Kawsam bija isdaliti no polizijas uz jumteem apm. 50 loschmeteju.

Tautska sapulze.

Oirdeen, 7. febr. pulksten 8 wakarâ Bestuschewa kursu telpâs notika weena tautska sapulze. Eerosinajumu schai sapulzei bij dewusi ukraineeschu sozial-demokrata grupa pee Bestuschewa kursteem, kura bij weenâ no sawâm sapulzem pahrspreedusi jautajumu par federatiwo republiku un eewehlejusi delegadus uz maso tautu starptautisko konferenzi. Ar preekschlikumu pahrspreest mineto jautajumu un eewehlet ari sawus delegatus ukraineeschu grupa greeschas pee latweeschu studentibas. Tâ tad domata bij studentu sapulze, bet isnahkusi masu sapulze jo studentu bij sanahkuschi apnehram tik weena trešdaļa daka. Usstahdija sekoschu deenas kahrtibu: Atteezibas pret karu, atteezibas pret str. un saldatu deputatu padomi, agitazija, federatiwâ republika studentu beedriba. Pahrspreeda tik trihs pirmos punktus, jo pehdejee diwi atteezâs teeschi uz studentibu un sakarâ ar to winus pahrzehla uz studentu sapulzi swehtdeen, 12. febr. plkst. 11 pr. pusd. tais paschâs telpâs. Par pirmo punktu atteezibam pret karu isteizâs deesgan daudz runataju. Bez maz izņehmumeem wisi wini nostahjâs uz tihri ta t sias platformas. Pirmais runatajs, peem., greeschas pee klahtesoscheem ar usrunu: „Tauteeschu!" Weens no runatajeem issaka domas, kâ starp duudsajâm Kreewijâ eetilpstoschajâm masajâm tautam latweeschi esot eenehmuschi pawisam atsewischku stahwokli. Wineem, luhk, esot sawi bataljoni! Un pateizotees teem, wini wareschot ar tihru sirdsapsinu sanemt to, ko wineem sneegschot ta sen gaidita brihwibas saulite, proti: brihwo Latwiju brihwâ Kreewijâ. Stâs paschas domas teek isteiktas wehl daudz un daschadâs wariazijâs. Pehz tam usstahjâs weens runatajs ar gluschi pretejeem usskateem. Winsch peerahda, ka latweeschieem neesot jaeenem atsewischks stahwoklis atteezibâs pret karu, bet ka wineem esot jaeet roku rokâ ar kreewu sozial demokratiju, kuras praksbâs eetilpstot starp zitu, meers bet ne sliam un karsch pret imperialismu. Winam loti asa formâ usbruhk d was nahkoschâs runatajas. Weena no winam atrahda, ka schini momentâ latweescheem no kreewu sozial-demokratijas neesot ko gaidit, jo kâ gan Latwija warot intereset kreewu strahdneeku? Kas kreewu strahdneekam par daku waj Latwija peeder kreewam waj wahzeetim? Tadehl latweescheem newajagot schkeltees, bet gan apweenotees un karot titmehr, kamehr Baltija nebuhschot atkal Kreewijas rokâs. Japeesihmê, ka pilnigi pareisas ir domas, ka kreewu strahdneeku maz interesê tas, kam peeder Baltija — wahzeetim waj kreewam. Bet kapehz tad pee schîs apweenoschanâs idejas aizmirst to, ka ari latweeschu strahdneeku intereses drihsak sakrist ar kreewu strahdneeku, nekâ ar Baltijas peleko baronu interesem. Runâ ari kahds strahdneeks. Winsch peerahda, ka schis karsch ir imperialistisks karsch un ka proletariats winu kâ tahdu atsiht newar un winâ dalibu nem pret sawu gribu.

Loti raksturiga ir isturescham pret scho runataju. Winu gandrihs nemaz neuzklausâs pehz tam weens otrs sahk pat smeetees. Wispahrigi nemot schai publikai leekâs pilnigi neeespehjami kâ war runat ari strahdneeks. Ari sapulzes wadonis tik pawihpsnâ un nemaz nedomâ sapulzi apsaukt. Wisas par scho jautajumu isteiktâs domas iziejâs peezâs resoluzijâs. Weena no winam teek nonemta. No atlikuschâm tschetram tik weena pirmâ nostahjas uz internazionaleem pamateem un issaka domas, kâ latweescheem newajagot eenemt atsewischku stahwokli bet eet roku rokâ ar Kreewijas sozial demokratiju kura jau karojot par meeru bez aneksijam un pret imperalismu.

Pahrejas trihs resoluzijas loti gaischi runâ peleko baronu intereses. Weena no winam eet pat tiktahl: wajagot agitet starp kreewu masam par kara turpinaschanu. Ar loti leelu balsu wairakumu teek peenemta pirmâ resoluzija, neskatotees uz to, kâ wina runâ preti runataju wairakuma isteiktam domam. Loti raksturigi kâ tik „tautiska" sapulze peenem resoluziju, kura nostahjas uz internazionaleem pamateem.

Otrais deenas kahrtibas punkts ir atteezibas pret Str. un Sald. Deputatu Padomi. Kâ jau bij sagaidams, teek isteiktas domas, kâ schini momentâ loti bihstama esot schkelschanas un tapehz Str. un S. Dep. Padome un Pagaidu Waldiba nedrihkstot eet katra sawu zeku, bet tâm esot jaejot roku rokâ. Pehz neilgâm debatem wisi peeweenojas resoluzijai, kâ Pagaidu Waldibu warot atsiht tikai tiktahl, ziktahl wina strahdajot kopâ ar str. un s. deputatu padomi. Treschais deenas kahrtibas punkts ir agitazija. Wisi weenojâs ap to, ka agitet wajaga. Wazetas jautajeeni par ko un kâ wahrdâ agitet. Weens runatajs loti energiski usstahjâs par to, kâ agitet wajagot par latwijas republiku. Winam teek aizrahdits, ka jautojeens par Latwijas republiku wehl nekur naw pozelts, jo paschlaik ir nowehrojamas tendenzes uz apweenoschanos. Resoluzijas nekahdas neteek eesneegtas. Saoulzes wadonis leek wiseem pee sirds, ka katra swehts peenahkums ir agitet par demokratisku republiku. Ar to sapulze teek slehgta.

Latweeschu agitazijas masu sapulze.

Wakar, 8. martâ, bija sanahzis ap 1000 zilweku uz latweeschu pirmo leelako mihtinu Kino-Palaca telpâs. Sapulzi bija sarihkojis Latw. soz.-dem. „Prometeja" rajons. Wairaki runataji noskaidroja jautajumu par kara izselschanos, wina ihsteem eemesleem un wina noluhkeem. Publika tomehr nepazeetigi gaidija teescho daku — tagadejâ momenta taktiku atteezibâ pret karu. Wairaki runataji pilnigi weenojas weenâ sinâ: karsch ir wisadâ sinâ jabeidz, pee tam zik ahtri ween tas eespehjams. Lai pilnigi nostiprinatu demokratijas eekarotâs pozizijas un paturetu ar tik leelâm puhlem eekarotâs brihwibas, jaisnihzina katras brihwibas, katra progresa un kulturas leelakais eenaidneeks — militarisms un wina produkts — tagadejais imperialisma karsch. Neskaidrs daudzeem bija jautajums, kâ to isdarit. No wairakeem runatajeem pareizi tika aizrahdits un ari no sapulzes skaidri atsihts, kâ to war weenigi demokratija, noteikti un atklâti usstahjotees zaur Str. un Sald. Dep. Padomi ar meera noteikumeem, usaizinot karojoscho walstu demokratiju aizmirst nazionalo naidu un wisas pasaules demokratijas intereses nokratot kapitalististâ despota — militarisma jughu.

Is jaunâs waldibas praktikas.

Jauneezeltais galwenâs zeetumu waldes preekschneeks prof. Schischkenko pawehlejis wisâm zeetumu inspekzijam un zeetumu preekschneekeem pehz eespehjas izmairitees no meesas sodu leetoschanas pee arestanteem un kahju dzelschu usskschanas behgschanas mehginajumu gadijumos.

Jaunais administrators sawas pawehles motiwê ar to, ka arestantu wajagot ne sodit un mozit, bet gan zenstees to izlabot.

Neko teikt. Sciba jau laba. Tikai tâs sekas tahdas pabahlas — tahdas drusziņas, ne wairak, jo neskaitamas mozibas un galwenâ kahrtâ pati eestodsischana paleek wehl sawâ agrakâ plaschumâ. Zinams, ka wiss tas grosiees, kâ sem rewoluzionarâs tautas speedeena kritis ne tikai katorga ar sweem dzelscheem, bet ari waldiba un pati burschuasija — tautas apspeedeja.

Nikolajs Nikolajewitschs.

Apsolits isnihzinat kahrtu sischkribas bet wehl arweenu turpinas rakstitees leelkungi, kungi u. t. t. Pat galwenâ komanda ir leelkunga Nikolaja Nikolajewitscha rokâs, kuru gaida eerodamees Peterpili, pehz tam, kad ap winu bija nezeenigi lakstojuschees Tiflises pilsoni un neween pilsoni, bet pat bijuschee s.-d. deputati Dschordanes un Ramischwili, jo, raug, Nikolajs Nikolajewitschs atsinis rewoluziju. Tas esot beigâs isaukts uz Peterpili, jo esot nodomats wina weetu nodot generalim Russkim. Jautinas, ka ari schis generalis, gan akademijas profesors, tomehr sawâ laikâ pa Peterpils eelam islipinaja pawehles, kuras apwainoja Peterpils proletariatu, ka tas streikojot par wahzu naudu. Peenemsim, ka winsch to darijis aiz nesapraschanas un ka par to atwainosees.

Ofizeeru republikaneeschu saweenība.

Ofizeeru republikaneeschu wispahrejâ sapulzê peenemts sekoschs wispahrigs lehmums:

Saweenibas mehrkis: demokratiskâs republikas nodibinaschana.

Saweenibas usdewumi: eekaroto brihwibu aizstahweschana pret usbrukumeem no weenas waj otras puses. 2) armijas organisescha na uz demokratiskeem pamateem. 3) republikanisku ideju propagandeschana armijâ.

Soli, kas sperami wistuwakâ nahkotnê: 1) tautas gwardijas sastahdischana. 2) literaturas isdoschana. 3) sameerinaschanas kameru eeweschana.

Beedri-dibinataji ir—28. februara rewoluzijas ofizeeri." Pilnteesigi beedri—wisi ofizeeri, ahrsti un kara eerehdni, kas peeneem republikanisku programu un kureem ir diwu beedru rekomendozija. Wehlama bez tam laba atsaukschanâs no saldatu puses par usstahdito kandidatu. Beedru maksa ir —5 rbl. pee eestahschanâs un 1 rublis katru mehnesi.

Saweenibas ihpaschuma, winas likwideschanas gadijumâ, nolemts atdot Str. un Sald. Dep. Padomei, waj zitai taml. organizacijai.

Rewoluzionars nahwes sods.

Kronschtatê karaspehks peespreedis nahwes sodu ostas komendantam Wirenam, kas tizis izsaukts uz laukuma blakus Markowa peeminekliim; tahds pats liktens bijis 30 ziteem ofizeereem, tikai tahdeem, kas nelabgi apgahjuschees. Otrâ deenâ Wirena meita, pahrgehrbta par schehlsirdigo mahsu, schahwusi kauschu pulkâ. Ari wina dabujusi galu. Krituscheem rewoluzionareem zelti kopeji brahku kapi.

Zarismâ wangineeku atswabinaschana.

Irkutskâ, 5 martâ. Schodeen, plkst. 5 p. p. peenahza no Aleksandrowskas katorgas zeetuma atswabinatee politiskee katordsneeki.

Leels pilsonu un saldatu publis ar muzikas orkestreem sagaidija atswabinatos brihwibas zihnitajus un apsweiza tos ar „urâ" sauzeeneem.

Pilsonu sajuhsma neaprakstama. Pawisam atswabinati ap 200 zilweku. Gandrihs wisi eeslodsitee arestantu apgehrbâ un ar sajuhsmu pateizas sagaiditajeem.

Teek wahkti pabalsti.

Wajadsiga wisu Kreewijas pilsonu palihdsiba, — palihdsiba teem, kas sewi neschehloja zihnâ par jauno, brihwo Kreewiju.

Rewoluzija prowinzê.

Wjatkâ sanemot poliziju sawas rokâs pilsehtas milizija polizijas ehkâ atradusi 1600 flintes un 50.000 patronas. Pa wisu gubernu polizijas rokâs bijuschas 11 000 flintes (wintowkas) ar milzu daudzumu patronu. Un tad wehl brihnas, ka uz frontem ta truhka.

Melnee kraukli. Pareistizigee preesteri sahk jau organizet sawus melnos pulkus. Tâ Nischnij-Nowgorodâ bikapa Joakima telpâs eeweetojusees schandarmu walde un pee kratischanas tur atrasti eerotschi un dinamids. Peeprasits no sinoda, lai aizwahz scho launo ganu, bet waj jaunais buhs labaks?

Zarizinâ preesteris Gorochows turejis degoschu runu pret jauno kahrtibu. Tâ bija un tâ buhs, urra!

Ari Jekaterinburgas bikaps Serafims nosauzis basnizâ jauno waldibu par buntawschtschikeem.

Arween laipni. Odesas „rewoluzionari" peeprasijuschi no polizijmeistara, lai izbrauz no Odesas stundas laikâ. Par to leelakais melnsimtneeks Kreewijâ Odesas pilsehtas galwa Pelikans atsinis jauno waldibu; kamehr turpretim Odesas prokurotora no rihta lihdz wakaram spreedusi, waj paklausit rewoluzionaram teesletu ministrim jo neatraduschi wajadsigo „staki". Tâ pat gahjis Permâ.

No Schlisselburgas telegrafê, ka zeetokšnis degot jau 4. deenu. Ari schi patwaldibas stiprâ pils neistureja.

Wangineeki. Nijewas dzelszeku darbniza apsweiz pagaidu waldibu un isteiz pahrleezibu, ka rewoluzija weizinâs wisu naziju atswabinaschanu, kas apdzihwo Eiropu.

Nijewâ 3. martâ tauta gribejusi padzihst poliziju, bet dabuta pawehle no ministra Lwowa, ka polizijai japaleek. Arweenu „uz likuma pamata".

6 martâ bijusi grandiosa manifestazija, tuhkstoschi 30. Saldati nehmuschi dalibu gahjeenâ ar sarkaneem karogeem. Uz Stolipina peeminekli uslihdis kahds students un usduhris sarkanu karogu, bet ap kaklu apsehjis sahrtu apkakli. Tad ari sahkuschi arestet polizistus, bet atnemot eerotschus, tos labwehligi atlaiduschi mahjâs.

Rjasanâ semneeki greesuschees pee pilsehtas ispildu komisijas, lai atnem eerotschus straschnikeem, jo tee usbudinot laudis, lai palaupot spirta noliktawas; bet semneeki uz to naw eelaiduschees. Bet schkeet, ka jaunojai waldibai tik loti ruhp muischneeku apsargataji — straschniki, ka ta weeglak apzeetina gubernatorus, nekâ lauku uradnikus.

Apzeetinati gubernatori.

Ministru preeksschneeks fastahdijis aresteto gubernatoru un administratoru sarakstu uf weetam.

Jf eenahkuscham sinam attehlojas schahda aina:

Akmolinskas apgabals (Sibirijâ) — aresteti wisi administrozijas lozekli.

Astrachanas gub. — arestets gubernators, wizegubernators un polizijmeistars.

Wladimiras gub. — arestets polizijmeistars.

Wologdas gub. — wisa administrazija atstahdinata no amata.

Irkutskas gub. — gen. gubernators Pilzs arestets. Tapat ari gubernas schandarmerijas preeksschneeks.

Jaroslawas gub. — gubernators arestets.

Kostromas gub. — arestets wize-gubernators.

Nische Nowgorodas gub. — aresteta wisa administraz ja.

Nowgorodas gub. — arestets wize-gubernators un isprawnieks.

Petrogradas gub. — Kronschtadtê galwenee waldibas preekschstahwji pa dalai noschauti, pa dalai aresteti.

Schlisselburgâ — wisu administrazija aresteta, winas weetu ispilda semstes un pilsehtas preekschstahwji.

Saratowas gub. — wisi administrazijas preekschstahwji aresteti.

Simbirskas gub. — Sifranas polizijmeistars un isprawnieks aresteti. Wisi pahrejee administr. lozekli atzelti no amateem.

Somijas — Gen.-gubernators un senata wizepresidents aresteti.

Tweras gub — Gub. Bintinas noslsts. Wisa administrazija atzelta no amata.

Tulas gub. — aresteti gubernators un wize-gub., pahreja administrazija atzelta no amata.

Tomskas gub. — Gubernators atzelts no amata.

Harkowas gub. — wize-gubernat. un administrazijas lozekli aresteti. Gubernators atrodas brihwibâ, Petrogradâ.

Kur ņemt naudu?

Ar schahdu usrakstu mehs lasam „Prawdâ" sekoscho:

„Jaunâ waldiba nolehma atkal islaist par 2 miljardeem papiru naudas. War jau buht, ka bes ta newareja istikt, bet 2 miljardu peetiks daudz ja 2 mehnescheem. Un tad? Wisa birgelistâ prese atsihst, ka katrs jauns papiru naudas islaidums paleelina dahrdsibu, un wezai waldibai ne bes eemesla pahrmeta, ka ta drukâ papiru naudas un nenem nodokłus no mantigajeem. Waj uf preekschu paliks tapat?

Birgeli sauz: wisu preeksch kara! Wajaga wehl pehdejâ gruhdeena preeksch uswaras! Mehs tad ari leekam preekschâ: darat scho pehdejo un seedojat sawu mantu kara wajadsibam!

No kara zeesch tikai tauta bet burschuasija ir eerahnusi nedsirdetas pelnas. Mehs tadehk leekam preeksche, nodot kara wajadsibam wisus eenahkumus par 1916. gadu:

1. Wisam akziju beedribam un pahrejam ruhpneezibas un tirdsneezibas eestahdem, kas dabujuschas wairak kâ 3000 r eenahkuma.

2. Namu un semes ihpaschneekeem — eenahkumu no nameem un semem, ja tas leelaks par 3000 r.

3. Wiseem privateem dselszeleem, bankam un banku kantoreem.

4. Wiseem banku noguldijumeem un wehrtspapiru ihpaschneekeem."

Tahds preekschlikums nebuht naw tik sahpigs, jo, peem., Wahzijâ kara eesahkumâ uslika weenreizeju nookli, kas izstaisja sinamu daļu no paschas mantas wehrtibas. Un te prasa pelnu tikai par meenu gadu. Bet redsetu, waj tad ari wehl tâ sajuhsminasees par karu lihdz beigam un par Konstantinopoli.

Par kritusscho zihnitaju apbehdischanu.

8. martâ sem Mahksl. Aiad rektora Benua wadibas notika daschadu mahksliniecku un architektu sapulze, kurâ apspreeda Strahdneeku un Saldatu Deputatu padomes lehmumu apglabat revoluzijas upurus uf Seemas pils laukuma. Schis laukums tika atsihts no klahtesoscheem par nederigu, lai tur tiktu zelts preminekliis kritušcheem, jo sajim „Brihwibas" monumentam wajaga buht wisai grandiosam, kura tad ar eenems deesgan plaschu weetu. Daschi lika preekschâ Marsa laukumu, bet ta ka Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padome stahw stingri uf tam, lai kritušchee zihnitoji — beedri tiktu aprakti uf Seemas pils laukuma, tad jautajums wehl pagaidam paliek neisschkirts.

Tai paschâ deenâ notika wehl otra sehde, sastahwoscha no sewischkas mahksliniecku Komisijas ari tâ pascha behru jautajumâ isstrahdschanas nolukâ. Scai Komisija weenbalsigi nolehma, ka kritušcho apglabaschanas weetai wajaga buht Aleksandra dahrsâ, netaļu no Seemas pils laukuma. Tai weetai ir leela wehsturiska nosihme, jo tur notikusi 9. janwara slaktiņi.

Waronigi generali. Pehz wakar sinoids Radko-Dmitrijewa pawehles, tagad ari generalis Aleksejews isdewis lihdsigu pawehli, kurâ winsch rakstu, ka winam telegrafets, ka wina rajonâ no Petrikije - Laki uf Polozku brauzot deputazija ir 50 zi wekeem un atnemot eerotschus schandarmeem. Winsch greesees pee Walsts Domes preekschsehdetaja un tas atbildejis, ka winsch neelot tahdus kritnis. Tâ tad rakstu tohkat generalis, sahk jau par kritušee [illegible] kaidri [illegible]

Iuzionaras palaistas bandas, kas atnem dselszeku schandarmeem eerotschus un pehz tam, sinams, mehginâs sagrahbt rokâs paschus dselszekus frontes tumumâ un eetikt ari paschâ armijâ. Tadehk generalis pawehl turet mesglu stazijâs uslizamus garnisonus zeeschu ofizeeru wadibâ, kam jaruhpejas sakert schis bandas un uf weetas noturet lauku kara teesu, kuru spreedumus tahlin uf weetas ispildit. „Str. padomes sinas" sihki kritiši schi generala, ka sinams Nikolaja Nikolajewitscha labâs rokas, pawehli un pasins, ka Gutschkows jau scho pawehli esot atzehlis. Bet paschu generali — ne.

Romanowu zilts peederigos nodomats israidit uf Kreewijas. Tas gan buhtu tas wismasakais un ja winu starpâ rastos tomehr kahds balts krauklis, tad, masakais, nolikt sawu apkaunoto wahrdu un sawu senischu salaupito mantu nolikt tautai pee kahjam. Tas buhtu tas masakais!

Nahwes soda atzelschana nodomata kâ pirmais Pagaidu waldibas likums. Daschi domâ, ka lai isglaubtu no nahwes soda daschus no wezâ reschima nesejeem. Bet jaatminas, ka rewoluzijas tribunali naw kahrtejas teesas, kas spreesch uf likuma pamata.

Saldatu deputatu daka str. padomê noturejusi atsewischku sehdi, kurâ peeweenojuschees deles gati no Helsingforsas un Sweoborgas pulkeema Bes tam aizkauts aiswest uf preekschejâm usturas weetam pulkus, kas tur agrak bijuschi, jawini ir eewehleti waj atsihti ofizeeri, ja teem ir eerotschi. Aiswescha isdarama uf kara ministra pawehli ar padomes atlauju.

Ari rewoluzionars. Par Widsemes gubernatoru eezelts Rigas pilsehtas galwas beedrs — Krastkalns, bij. F. Weinberga palihgs.

Weetejâs sinas.

Atswabinati no aresta bij. [illegible] finansu ministrs Barks un bij. tirdsneezibas ministrs kņaņs Schachowskojs.

* * *

Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomes ispildu komiteja isstrahdrojusi, ka wispahrejâs wehleschanu teesibas uf kuru pamata tiks izwehleta Satwersmes Sapulze, atteezas ari uf seeweetem.

* * *

Peterpils sabeedriskais pilsehtas preekschneeks atsinis par nepeezeeschamu eewest periodiskâs preses sludinojumu zensuru, lai nedotu spreegeem eespehju pahrdot uf ahrsemem schahdas waj tahdas sinas.

* * *

Paredsedams, ka wezâs kahrtibas brihwâ palikuschee peekriteji zentisees prowozet sabeedribas kustibu, Peterpils sab. pilsehtas preekschneeks uslizis par peenahkumu wiseem, kas stahjas pee kahda loikreksta isdoschanas, pasinot par to 24 stundas eepreeksch. Awischu isdoschana peeteikschanas zelâ paleek pa wezam.

7. martâ no Peterpils uf Mogilewu nogahja wilzeens ar deputateem preeksch Nikolaja nogahdaschanas uf Zarskoje Selo.

Zetu ministra palihgs armijas galwenâ nitekli, generalis Kiskakows, dabujis par to sinu, tuhlit peeprasijis pagaidwaldibai, ka winam isturetees.

Pagaidwaldiba tam pasinoja, ka deputatu suhtischana uf Mogilewu ir winas rihkota un tamdehk usdod Kiskakowam sagaidit personigi deputatus un sagatawot wilzenus, ko suhtit pehz 2 stundam atpakal uf Zarskoje Selo.

Tatlak isplidot pagaidwaldibas rihkojumu, gen Kornilows 8. martâ pasinoja bijuschai zareenei, kura atrodas Zarskoje Selâ, ka wina teek usstatita par arestetu.

Pils teek apsargata no karaspehka, telefons un telegrafs atrodas apsargataju rokâs.

Teesleetu ministrs Kerenskis eesneedsis ministru padomê projektu par nahwes soda atzelschanu.

8. martâ notikuschas diwas ministru padomes sehdes. Kerenskis eesneedsis preekschlikumu amnesteto politisko uf dsimteni pahrweschanas isdewumus segt no krona kases. Pagaidwaldiba peeweenojas sajim preekschlikumam, tikai lai scho isdewumu segschanas awots tiktu skaidri noteikts.

Peenemot ahrlietu ministra Miljukowa preekschlikumu, padome nolehmusi pahrnest mahjas bes makas wisus emigrantus, kas wehletos atgreestees dsimtenê Robeschu apsargatajeem pawehlets neliekt nekahdus schkehrschkus zeļa emigranteem, kas wehletos atgreestees Kreewijâ.

Uf teesleetu ministra preekschlikuma likts preekschâ teem senatoreem, kureem naw augstakâs tiesibas, eesneegt atlaugumus no amateem ne wehlak par 1. maiju.

Ahrsemes.

Wahzija. Pehz telegramu sinam, Berlines nazionali zentristiskais centrala gaus „Vorwärts" turpmakos numuros dsihwaki otrauzos uf Kreewijas rewoluziju. Telegrafs sino Schidemana rakstu saturu kura winsch ratta, ka tagad neelot ja brihnas, kadehk Wahzijai wisapkahrt tikot eenaidneeki. Wiņa pasu-ē waida wairak waj masak demokratija tikai pee mums ir noteizeja Prussias kahrtiba. Waisstekanzlers tikot mudsi runâ winsch tikai sola un [illegible] reformas, tâpat kâ to darija wezais reschims Kreewijâ. Kreewijâ tas nomeda pee marta notikumeem un zara atteikschanâs. Kadehk pee mums atleek uf rihtdeenu to, kas jadara schodeen. Miljoni lauschu prasa nemeerigi, kadehk winneem jazeesch. Jarihkojas ahtri un noteikti. „Liberalâ" awise „Berl. Tageblatt" gan domâ, ka Wahzija pahrak disziplineta, kadehk ta atturetees pretim militaniskeem satrizinajumeem, bet tomehr atgahdina, ka Prussija tagad weenigâ seme, kur kulturas tautai naw nekahdas pateesas dalibas wadibâ. Tadehk awise atgahdina, ka, klausotees tahdeem pat reakzionareem padomdewejeem Nikolajs sasneedsis sawu behdigo likteni.

No Zirikes sinas, ka Leipzigâ, Dresdenâ un Minkenê bijuschi nemeeri, tahdas pat sinas no Parises isplata par Berlini un Esenu, bet tâ ka schahdas sinas aiz strategisteem eemesleem isplatitas jau tik beeschi, tad tas jausnem ar schaubam.

Kara sinas.

Reetumu fronte.

Wirseenâ uf Lipsku, uf Beresinas upes, pee Saberesinas un Potaschnas sahdschas, pehz ilgas artilerijas uguns, pretinieks usbruka muhsu posizijam un eenehma tos. Muhsu pretnodokłi isdewâs isskst eenaidneeku is Poteschnas sahdschas, pahreja posizijas daka palika pretineekam.

Seemeļ-reetumos no Brodeem, Kaldaru rajonâ, pretineeka usbrukums atkasts.

Rumenijas fronte.

Fokschanu wirseenâ pretineeka intensiwa darbiba ar artileriju un lidoneem.

No Publiskas bibliotekas.

Lai usturetu pehznahzeju atminâ tos eewehrojamos notikumus, kuri patlaban noteek Kreewijâ — Kreewijas walsts grahmatu krahtuwê jabuht pilnam krahjumam no wiseem drukas darbeem, kuri isnahkuschi Leelo Pahrgrozibu laika un pehz tam.

Tamdehk Publiska biblioteka Petrogradâ greeschas pee wisam Kreewijas drukatawam pee wisam eestahdem un personam, kuras tilaisch laut labdus drukatus, litografetus, heltografetus un t. l. isdewumus ar nesalaidigu lubgumu ispildit tehwijas grahmatu krahtuwes preekschâ sawu pilsona peenahkumu un neistruhstoschi nogahdat bibliotekâ wisus sawus isdewumus, bes isnemuma, 2 pilnigi gatawus eksemplarus, ka grahmatas, broschuras, schurnalus, laikrakstus notes, atsewischkas lapas, afischas, plakatus, wakejas wehstules un wisus pahrejos drukatus, heltografetus, litografetus un t. l. isdewumus, kuri isnahkuschi pehz 25. februara 1917. g.

Publiska biblioteka isteiz zeribu, ka wisi pee kureem greests winas usaizinajums nems dsihwu lihdsdarbibu un zaur to palihses uzglabat nahkotnei wehrtigos wehsturiskos dokumentus.

Drukas darbi suhtami pa postu par welti uf sekoschu adresi: Петроградъ, Публичная библіотека. Publiska biblioteka greschas pee wiseem Kreewijas laikrakstieem ar lubgumu nekawejoschi pahrsuhtat scho usaizinajumu.

Aisrahdijums.

Kreewijas Soz.-Dem. Strahdneeku Partijas Latweeschu Rajona birojs (Лахтинская ул. 22, кв 32) buhs atwehrts pasinojumeem un paskaidrojumeem katru deenu, no pulkst 6—9 wakarâ. Pahrejâ laikâ tur peenems tikai pasuhtijumus un pahrdos atsewischkus „Zihnas" numurus.

Raj. Kom.

Atwainojamees

lasitaju preekschâ daschadu nekahrtibu dehl, ka redakzijas tâ ari technikas finâ „Zihna" isdoschana bija jaesahk tik steigschus ar tik nepeeteekoscheem spehkeem, ka bija jameerinas ar daschadeem truhkumeem un daschadam kuhdam. Sewischki daudz autoreem bij jazeesch no drukas kluhdam. Tâ Nr. 1 eewadraksta drukas kluhda muschneeku schkiru is kontrrewoluzionaras — pahrwehrtuši rewoluzionarâ, par to zitâ weeta demokratija zaur drukas kluhdu is beibailigas pahrwehrtuees par beigaligu u. t. t. Bet nekluhdoas tikai tas, kas neka nedara! Tadehk mehs, turedamees pee prinzipa, nenoschehlot notikuscho bet zensisees to labak padarit, tagad lihdz kamehr buhs ceraduschees isstatitee spehki, organizejam pagaidu redakzijas komisiju un gaidam no beedreem dsihwu peedalischanos.

Muhsu abonenteem.

Atwainojamees par awises kahrtigu neeesuhtischanu pirmajâs deenâs, ka isskaidrojas ar to, ka tik ihsâ laikâ uf ahtru roku naw eespehjams regulet awises issuhtischanu. Schee truhkumi uf preekschu tiks nowehrsti un abonenti awisi sanems kahrtigi.

Pahrlabojums.

Rokstâ „Rewoluzija Maskawâ" 3 numurâ 41. rindâ no apakschas „bet jahtos aknis" weetâ jalasa „bet sawas aknas".

K. S.-D. Str. P. Peterpils organizacijas Latweeschu rajons.

Dr. A. Preedkalns

runojams eeksschejâs un behrnu slimibâs katru deenu, isnemot swehtdeenas, no pulkst. 10—1 d.

Petrogradâ,

Podolskaja (Подольская ул.) 6 dz. 32.

tahlr. nis 5-31 98

Peenem parakstischanos un pahrdod numureem „Zihna"

Latweeschu Labdaribas beedribâ

Петроградская стор., Большой проти. № 71

Pasinojums.

Latweeschu wispahrsglihtojoscho kursu, kursistu un lekteru

sapulze

kursu telpâs, swehtdeen, 12. martâ, pulksten 10 rihta, turpmakai darbibas apspreeschanai.

Parakstischanos uf s.-dem. deenas laikrakstu

„Zihna"

peenem:

„Prometeja" rajona birojâ, Петрг. ст., Лахтинская 22, кв. 32

Redakzijâ Подольская ул. 6, кв. 32.

Ekspedicija: Троицкій просп. № 14.

Parakstischanas maksa:

Bez peesuhtischanas:		Ar peesuhtischanu:	
Uf 1 gadu	13 rbl. — kap.	Uf 1 gadu	14 rbl. — kap.
„ 6 mehn.	6 „ 75 „	„ 6 mehn.	7 „ 50 „
„ 3 „	3 „ 50 „	„ 3 „	4 „ — „
„ 1 „	1 „ 25 „	„ 1 „	1 „ 50 „

Atsewischkâ numura maksâ 6 kap.

Usaizina beedrus seedot preeksch sawa laikraksta

„Zihna".

Seedojumus peenem parakstischanas weetâs. Turpat ihsi ari seedojumu lihnes.

Adreses:

Kreewu Soz. Dem. Str. Partijas Zentralorgana „Правда" kantoris un redakzija Мойка № 32.

Телефоны 193 41, 137 06.

Latweeschu Str. Jaunibas Wakaru Kurâ Tschernajewa skolu telpâs Петр. ст., Татарскій пер. 14.

Lekziju sahkums: 7. martâ.

Isnahza 3. drukâ eezeenitais

1) **Tirdsneezibas un Ruhpneezibas kab. kalendars 1917.**

Bagatigâ saturâ, bes 30 d. schad. ikdeenâ wajadz. aprehkina tabelem, jaweemin dselszeļa attahlumâ, bileru un bagatchas maksas tabele un nodala peesihmem katrai deena. Besmaksas peelikumâ katram derigas 1) Latwijas karte 18×29 zl., 2) Kreewijas dselszeļu karte 14×17 zl., 3) Rigas plans.

2) **Strehlneeku kab. kalendars un deenas grahmata**

1917. Saturs tas pats ar deenas grahmatu, kâ „Tirdsneezib. un Ruhpn. kal. un 16 lpp. literartika nodala K. Skalbes redakzijâ, kâ ari lik. noteikumi par Jura un zitu ordenu kawaleeru teesibam. Lihdz eet ari wisas trihs kartes. Maksâ katrs kalenda. 150 kap. — stiprâ sehj. ar dubult aploku. Diwus un wairak eks. pasuhtot, pasta izdewumus nerehkinu

Kur welâlos naw, pasuhtat taisni no manis.

Я. РОЗЕ, типографія, Рига, Суворовская 37, почт. ящикъ 918.

Д. Я. Жевержеевъ [illegible] Трехгорная проспектъ № 5.